

LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Aquí tenen una ne
que val molt, es una
per lo molt desprec
y 'l seu génit diverti
Tant li fa anar despu
com anar sense vesti

DE DIJOUS A DIJOUS

Els pensaments ballan pe 'l cap, una contradança de deu mil dimonis.

Vull escriure una crònica, ditxosa, alegre... la darrera de l'any 1905, y quan més penso, més m' embolico, y no sé pas 'l qu' en sortirà.

D' assumptos, á mils s' en presentan.

Mes tots seriosos, tristos, melancòlics, com l'any que va finant.

Sols una dèria no 'm puch traurer del cervell, com espina que 'm punxa, m' asajeta y no 'm deixa viurer...

La caboria de la grossa de Nadal, no 'm deixa dormir.

Ja s' ha tret y 'm sembla mentida... somni... follia

Perque han de saber qu' aquest any, qui havia de treure la rifa grossa de Nadal... era un criat de vostés.

No s' en riguin y veuran si tenia rahons de pes per pensarho... sols que m' he errat, y de molts punts.

Fa quaranta anys que prenh bitllets de la rifa, sobre tot per Nadal.

¡Res, una fal·lera!

May he tret ni un céntim, ¡encara que m' está malament 'l dirho.

Donchs aquest any, 'm deya jo á mi mateix, ja 'm toca, .. ¡no pot fal·lir!

Y vinga desdinerarme, per comprar bitllets.

Aixó de la rifa, deya jo, deu ser una tanda, que per tal donam números.

¡Ara ja 'm toca!

Ja veuen si n' era de llògich 'l meu raciocini.

Mes m' e quedat ab la llògica al pap... porque uns altres han tret... pero jo no.

¡Ves de que m' ha servit 'l perdrerho tot al darrera de las rifas... fins las catifas y cadiras de vellut!

Ben cert 'l ditxo:

¡Remat de molts, 'l llop se 'l menja!

Veyeus aquí 'l número fatal:

32.865

Quan 'l vaig veurer á la pisaia de ca n Marsans, se 'm va tornar la pell de gallina.

¡No era pas 'l meu!

Qui hagués sapigut aquesta xifra quinze días avants, ara fora home de 6 000 000 de pessetas.

Y com tant tens, tant vals... fora á n' aquestas horas... guapo y graciós; tot 'l qu' ara 'm falta.

¡Qué no hi vol posar al meu número?

Aixó 'm preguntava un amich fa pochs días, y jo cansat de posar' hi... escuradas las butxacas... sense céntims... vaig tenir de dir que no.

¡Mes ay... ab quin dolor!

Y quina suor; quina rabia... y quina enveja, quan m' entero de que la sort era á la plassa de las Beyatas... ¡Jo, que no 'n tinch res de beyato!

Al contrari, quina satisfacció mes íntima, quan 'l número qu' he rebutxat, se que no ha tret.

¡No hi puch fer mes!.. ¡soch aixis!.. no mes per las rifas; que pe 'l demés:

Aquí 'm dona un capó

Jo li donch cuixa y aló.

Y á mi, que no 'm diguin.

Aquesta febre de riquesa, es encomanadisa á totas menas de personas, fins las que no son amigas de jugar.

Lo tornars' rich de cop y volta... agrada molt.

Ja ho sabem qu' es mes lloable atrapar la sort per medis de l' esfors personal; ja hi convenim qu' es millor valers de las propias arts ó industrias per guanyar diners.

Tots hi estém conformes... mes busquem la grossa de Nadal, y si aquest any no 'ns toca, esperém l' any vinent.

L' esperansa 'ns fa viurer, tot aquest temps, per cercar á la fi un' altre desengany, que no 'ns fá pas profit.

Ves l' any vinent, si som vius, qui 'ns aguantará de ficar má á la butxaca, quan 'l ceguet... ó 'l geperut ó la quixalla 'ns dirán: ¡japa, senyoret, aquest es el de la sort.

O bé quan 'l barber ó 'l sastre... si no es lo forner ó l' adroguer de la cantonada, 'ns digui... ¿qué no vol part al meu número?

Mírisel qu' es bonich.

¡Oh!.. Y certament la xifra sempre es tentadora.

¡Abaix 'ls moralistas, que fan guerra á las rifas!

¡Viscan las il·lusions!

¡Juguém!.. ¡juguém per cap d' any!..

Apuré la bossa.

Ara, pasat 'l primer bull y recapacitant bé sobres la cosa, cal apuntar: que 'l qui verament treu 'l premi gros es lo banquer.

L' Estat fa ab la rifa un comerç immoral.

Descontant la valúia de tots 'ls *premis*, *aproximacions*, reintegros y comisions de venta als *loteros*, li quedan netas:

12.180.000 pts.

qu' es més del dob e de la rifa grossa.

Per l' Estat que fa la rifa, la *ganancia* es fixa; ell juga á la segura.

Si aixó no es usura... que baixi Deu, y digui 'l qu' es.

Altres negoci rodó, es lo que faná las administracions de *loterías* dependents del Estat.

Per cada bitllet, tenen 10 pesetas de comissió legal.

Ara... com que s' en venen molts ab *prima* per l' afany dels jugadors, molt be 's pot comptar quan s' embossan aquests *útils* servents de l' estat... qu' ens fa de padastre.

Prou qu' ho deyam al comensament, que aquesta crònica sortiria esgarrapada y esgarrifosa.

¿No sabeu perquè?

Donchs es porque s' acosta 'l día que surt aquell home que te tants nassos, com días hi ha al any.

¿Que no l' han vist? ¿no l' coneixen?

Dumenge 's passeierá tot lo día per la Rambla.
¡Vagintlo á veurer!
¡Ja 'm darán la rahó!

Com que avuy es diada d'ignocents... se 'ns es
permés l' escriurer al revés, del que pensém.

Prenguin conseqüencias, donchs, 'ls destres llegend
dors de LA TOMASA d'aquesta darrera crónica del any

que entre-mitx de moltes mentidas y esllevisadas,
manté grans veritats... y si no 's podém dar la felicitat
que voldríam, que no sempre surt dels diners,
que 's record n del ditxo:

Si vols está ben servit,
feste tu mateix lo llit.

CALIXTE PI Y XARAU

LA VUYTADA

Senyor any 1905:

A las sévas darrerias
me permeto ferli á mans
aquesta present missiva
perqué vegi clarament
la classe de simpatia
que vosté s' ha conquistat
durant sa gestió mesquina,
més que mesquina, fatal,
més que fatal, funestissima
en lo que respecta aquí,
al país de la política
del genre xich, l' art banyut,
dels clowns y las pantomimas.

¿D' ahont redimontri vingué
tant carregat de traficas,
alarmas y mals de-cap,
y venjansas y renyinas?

Jo, d' ensá que soch al mon,
que ja comensa á fer días,
molts messos y bastants anys,
no havia vist en ma vida
un any de tanta maror
com aquet que ja termina,
es dir, un any com vosté
de tant mala sombra, ira,
poca-sol a y escandalós,
de més soroll y malicia.

Per aixó s' ha fet tant llarch,

senyor any, ¡malehit siga!
tant digne d'exaceració
com de recordarlo indigne,
ja que al pensarhi tant sols
se 'ns regirarán las tripas
y l' Historia 'n parlará
com any de memoria trista
pe 'ls qu' hem tingut la dissort
de viure ab sa companyia
constantment ab l' ay al cos,
exposats á fé 'ns xixinas,
de miracle tots vivint
com vivint á Cafreria

Bon vent, any 1905,
y barca nova. Una pila
de maldicions formals
els mortals d' aquí t' envían.

Senyoret 1906:

Si no resulta mentida
aquell adagi que diu
que 'ls testos sempre 's retiran
á las ollas, malvingut,
ben malvingut aquí sigas;
si resulta falsa, empró,
aquella máxima antiga
benvingut sigas, any nou,
en nostra terra infelissa;
á veure si lograrás

que retornin pau y ditxa,
tranquilatat sobre tot,
y molt soroll... á l' ermilla;
perque creume que 'ns convé
que giris com una mitja
al revés aquest país
sobre qui sembla que siga
la malestruga temps ha
que no 'ns deixa nit y dia.

Primerament fes que 'l pá
qu' es lo únich que 'ns atipa
no s' apuji tant sovint
y no bebém vi ab matzinas
y no 'ns pintin tant la carn
(si 'n menjém) ab nivelina.

Després, fés que aquets consums
que 'ns consumeixen, malehits sigan
sigan per sempre abolits,
y altres impostos que irritan.

Y pe 'l demés, tú mateix;
si ab ton procedí 't conquistas
la estimació dels mortals,
en compte de la malicia
que á ton pare li hém tingut,
te tindré tots simpatia,
ó sino, t' enjegarém
com á n' ell ¿compréns? á dida.

PEPET DEL CARRIL

Las unas noyas solteras

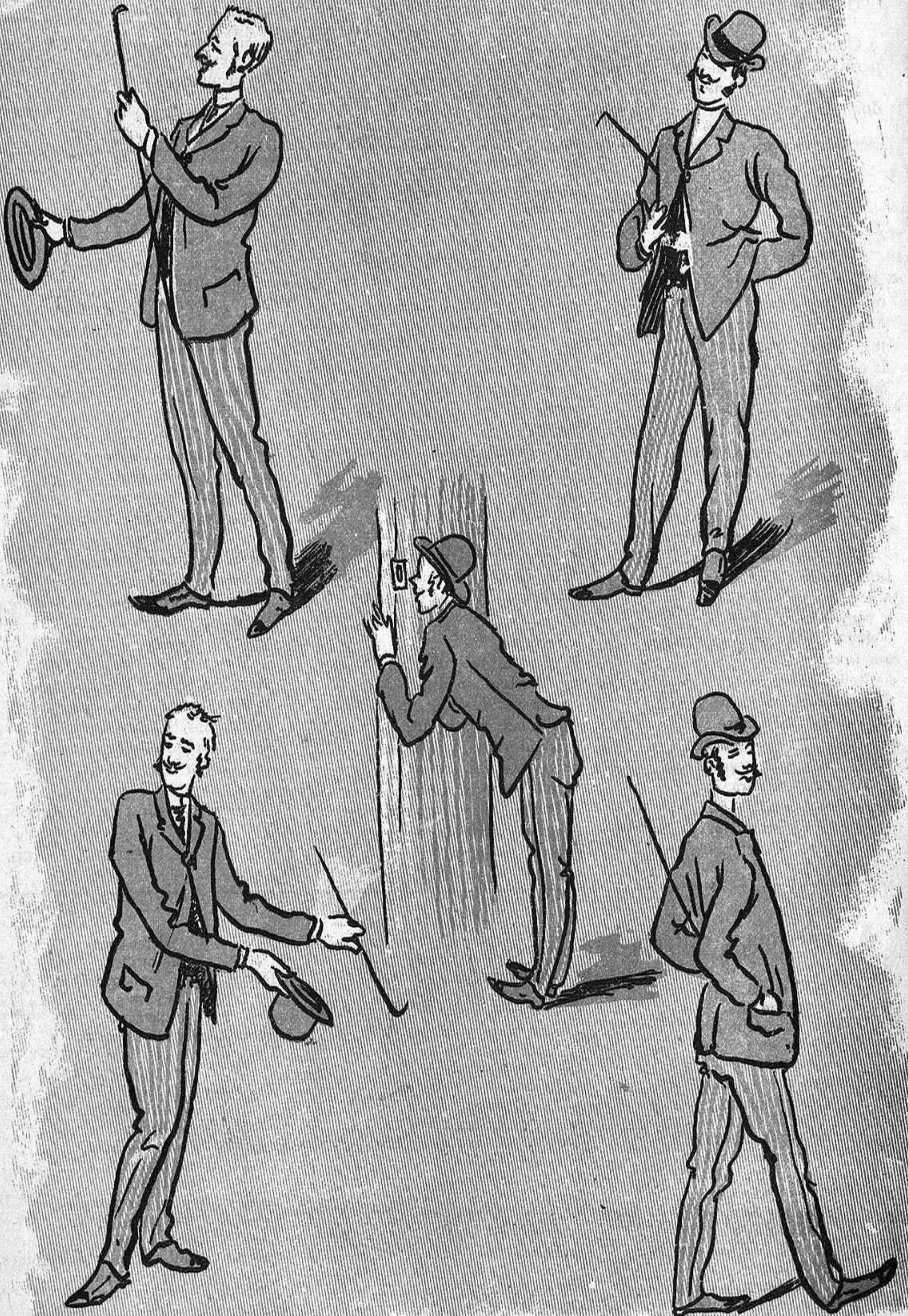
Jo no sé
perque sou
tan baboyas las xicotas,
que, en trobant
un xicot
que us digui que sou hermosas,
ja no feu
res de bo,
sols pensant á totas horas
qu' heu trobat
ja qui us vol
y podrá fervos ditxosas.
Jo que soch
bon minyó,
mes, no obstant, se 'l que son donas,
vos trauré
(treureu no)
un botó tan sols per mostra,

esperant
que, perdó,
també sabreu darme totas
si us vull dar
la lissó
que ben bé mereixen moltes
En Peret
Salvadó,
n' era un botiguer de robas;
ben plantat,
molt guapot
y de ¡ahí me las echan todas!
Va tenir
relacions
ab catorze ó quinze noyas.
y també
viu amor
va pintarlashi á totas.
La Geltrú,
la Rosó,
la Matilde y la Doloras

y altres més
que are jo,
la vritat, ja no 'm recordan.
De pessichs,
de petóns,
abrassadas y altres cosas,
se sab cert
que al engrós
els en feya á totas horas,
y, no obstant,
tot y aixó,
y fent lo Simón del oncle,
en Peret
Salvadó,
las deixá per vestir monjas
Per xó us dich
de tot cor,
que no us fieu pas may dels homes,
puig n' hi han
que, l' amor
el senten com qui sent plourer.

J. MONTABL

Lo llenguatge del bastó

Fent ab lo bastó senyals
ell s' entén y balla sol.
¡Miréu que, anant á dá 'l vol,
si se 'n trovan d' animals!

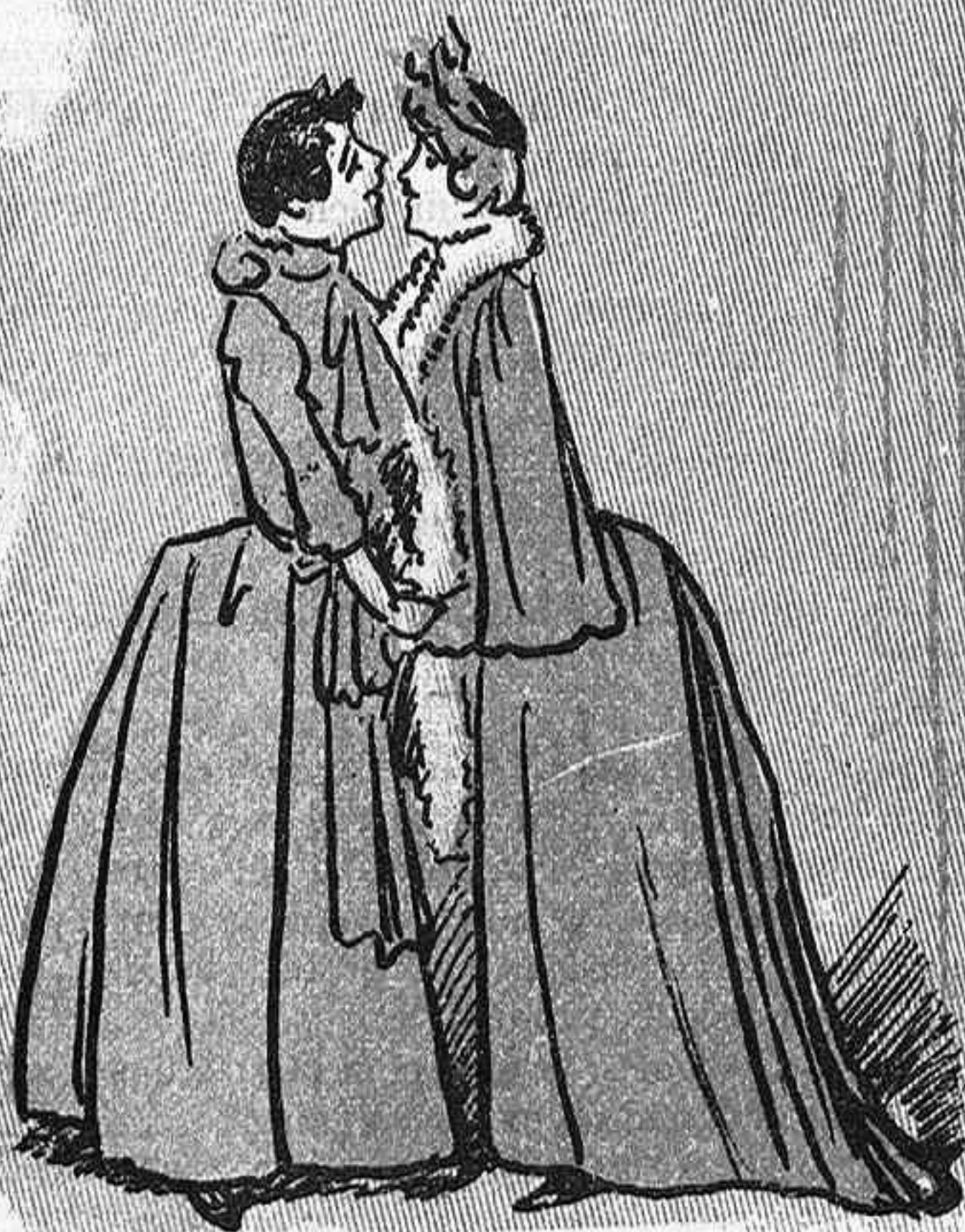
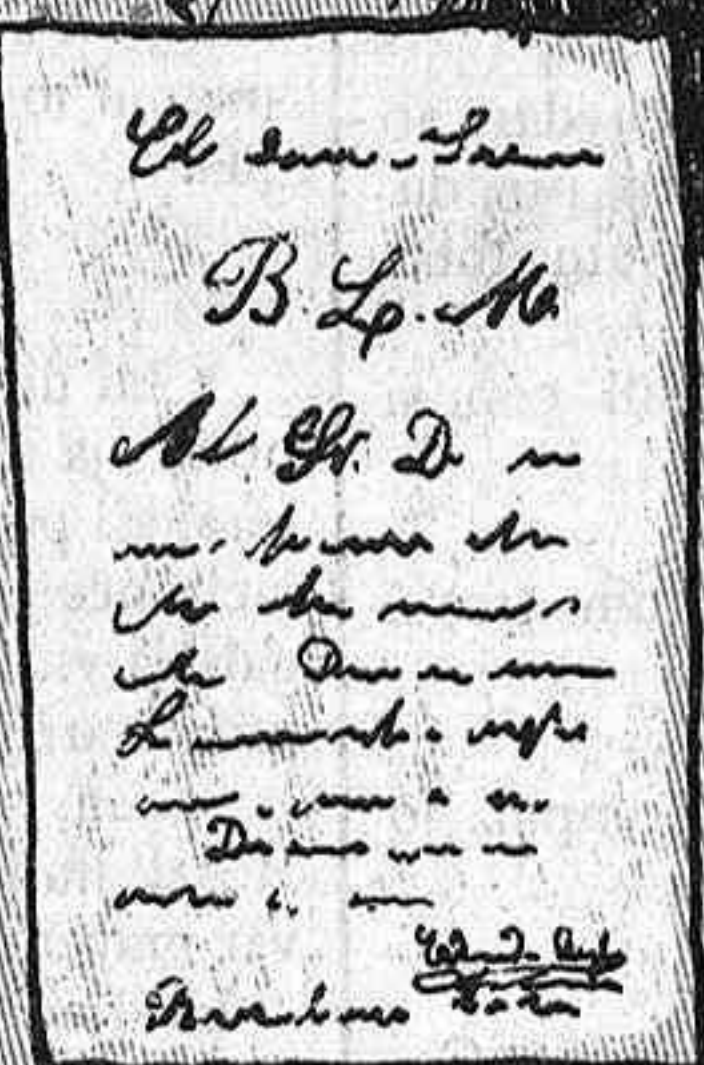
LA TOMASA
Pot-pourri

Si aquesta senyora es mare,
ja planyo al que fá de pare.

No sé que li deu doná
Mossén Lluch al escolá.

Dos senyoras molt *corridas*
que son molt., pro molt *queridas*.

¡Quina *barra* aquí al replá
ferli ell lo que li fá!

¡Els meus forasters!

— No val á badá —

— **E**SCOLTA Joan: ¿y si escribissim als didos dihentelshi que vinguessin á passar aquestas festas, á casa? va dirme la meva dona ab tó carinyós.

— Veurás — li vaig respondre — No sé si sabs que aquestas cosas cósten molts quartets y... molta paciència.

— ¿De que, la paciència, home de Deu?, Allá ahont ne menjan tres, també n' hi poden menjar cinch

— Bueno: si t' hi convens á escursarte la racció, mi no 'm fa pas res: pero de cap de las maneras podré consentir que si are 'm menjo dos plats d' escudella y una platada de co's y patatas, m' hagi de contentar ab un de sopa y ab tres fuletas de verdura.

— No siguis aixís: el noyet 'ns el váren cuydar ab molt interés, demostrant que no 'ls dolia cap prenda.

— ¿Que 'ls hi havia de dordre si las pagavam totas nosaltres?

— Bueno: pero s' han dut per el nostre fill com si haguessin sigut ells els verdaders pares.

— Ho crech.

— ¿Donchs porque 't dol, dilshi que vinguin tres ó quatre dias?

— Bueno: ¿vols que 'ls escrigui?

— Y sí, home: no has de ser tant sorrut... apa... jo mateixa 't redactaré la carta.

Al mateix día ja tirava la carta á la Central de Correus, sols pe 'l desitj de la meva dona que no va parar fins després d' haberme fet dir un garbell de disbarats, y de tocar-me un rato la barba.

Créguintme que no hi há res més dolent que la muller rasqui la barbeta del marit, donchs, ja es segur qu' ella arriba á sortir á la seva... y tu 't quedas ab las pessigolletas.

Al cap de poch's días, ¡já!.. el temps just d' anar la carta, ja rebíam la resposta dels didos dihentnos: ¡tápnise las orellas sino son sorts! donchs qu' el día 23 arribarían els didots, el germá de la dida porque li busquessin feyna, els tres marrechs d' ells, la cunyada del dido y el gos, cas que á l' estació no 'ls hi contessin gayre de lacturarlo com á bestia..

Rebre la carta, y agafarme el dolor al costat dret, no se si del reuma ó del trancazo, va ser tot hu.

— ¿Que 't sembla? — vaig dir a la dona que escoltava tota sorpresa la relació de la carta que tenia entre mans.

— Deu meu! — no va poguer de menys qu' exclamar:

— ¿Estas contenta? ¿A ont els ficarém á tota aquesta cort? ¿Al terrat? ¿Al quarto dels dipósits? El pis es petit, y jo no vuy dormir a terra com els garrins, no sé com ho farém...

— ¡Es necessita barral! — va dir la dona.

— Ah... lo qu' es de barras 'n menjarán pocas á casa, y aquesta gent que hi té un carinyo á n' el pá blanch... ¡juyl..

— ¿Com ho farém Joan? Digas...

— Espavilat. Ja sabs lo que jo 't deya — vaig replicar-li.

— Pero, pobra de mí: ¿que m' ho pensava que haguessin de venir tants?..

— ¿No veus que las estaciós fan rebaixa? Deuhen haber pensat. Ja veurás aném á casa 'ls senyorets que allá 'ns atiparán encare que 'ns diguin dropos.

— Deu meu! Deu meu!

— Mira: no més hi queda una solució.

— Digas.

— Demá passat cambiar de pis.

— Jesús!

— ¿No hem de cambiar porque per nosaltres es petit y el sol apenas hi toca may? Donchs será una ocasió apropiada: arreglém els *trastantes*, que no 'n tením pas gayres, aquesta tarde miro pissos desllogats y... á *vivir*...

— Pero... vindrán...

— Y se n entornarán... No parlis pas á ningú ahont anirém á viure, res absolutament, per Nadal deixa que vinguin tota aquesta *trépe* s' haurán de divertir-se ab la qua.

Y tal dit tal fet. Als dos días á la tarde, uns quants homes ja carregavan els mobles á dins d' una conductora. El pissot qu' anavam á viure era més bonich, un xich més gran, ventilat per tots cantóns, ab safreig á la galería y... tres durets més al damunt. Várem pagar al propietari els dias que mancavan per' acabar el mes, y... adeu, barri del Ensanxe; 'ns anárem al carrer de Rosal, lluny... ben lluny porque no 'ns poguessin trovar may á la seva vida...

La dona fins ne va está contenta de la mudansa, donchs se va estalviar de donar propina á un grapat de gent que nosaltres 'ls hi compravam.

— ¡Com se tornarán ximples els de Vilableda! — vaig dir jo á ella boy rihent.

— Potser n' haurém fet un xich massa! — va contestarme.

— Mes n' haurían fet ells si arriban á venir: porque deurán dur unas dents més afinadas.

— Pobre gent!..

— Riuten filla meva, riuten... ¿No vas dir pas á ningú qu' ens en veniam á viure aquí?..

— ¡Y are!..

— Donchs que busquin... Ja poden fer els tres salts...

A n' aquell pissot del barri del Poble Sec hi estém com aucells á un niu d' amors, el sol hi toca desde qu' apunta, fins que mandrós fuig per tornar l' endema: d' altre part véyem el tráfeh de la gent feynera, l' únich qu' ens aborreix es el terratreimul de las orgas del Paralelo que com diables s' ens fican als espits; pero per lo demés, estém com peixos dins l' aygua... esperant el Nadal ab tota tranquilat.

El día vintiquatre ó sigui el diumenge surtirem al vespre, la muller, el baylet y jo per' anar á la Sala Mercé.

Pel camí no féyam més que parlar dels pagessos de Vilablada, y de la manera galdossa que s devían divertir sense coneixer apenas ningú de la ciutat...

Y quan éram al davant de la Sala, 'ns sentím uns crits de:

— Míratels!.. Míratels!..

¡Eran ells! Tots posats de renglera com soldadets de plom! ¡Fins el gos! Un gos que al sentir cridar á n' els demés, potser d' alegría, va comensar á lladrar d' una manera horribie...

La dona y jo, no sé de quin color 'ns várem quedar, el nano nostre sé qu' estava vermell per la por que li feya aquella mala bestiola..

— ¡Ay, ay!.. ¿com ha sigut asonsas? — va dir la dida tota sorpresa.

— ¿Com s' es que no estau á la casa que vos estebeu? — va dirme el dido ab tó pagesench y ab una veuarra de omera enmoscada.

— Aqueix home m' ha de ficar á treballar? — va preguntar el ganapia, ab un posat de nyonya qu' espatava.

¿Com ho faré, pera despellegarme d' aquesta gent? — vaig dirme jo rumiant y buscant una resposta pera tráuremels del davant y pera quedar bé de lo que havíam fet nosaltres.

— ¿Sabéu, bona gent porque 'ns hem cambiat de casa y no hem xerrat á ningú ahont anávam á viure?

— Porque? — van preguntar tots boca badant.

— Donchs porque la policia 'm segueix com anarquista y volen durme á la presó: y com que ja han agafat á molta gent qu' eran coneguts nostres per sospitas y també els han engarjolat, per estalviarvos d' un disgust, várem anársen. Ja sabéu la causa... A mi 'm coneix tothom y agafan als demés per créurels també anarquistas... ab aixó os aviso pe 'l vostre bé...

Encare es l' hora que 'ls veig fugir á tots Rambla avall, fins que se 'm váren perdre de vista...

Estavan els pobres esporuguits y tremolosos. Alas horas la dona, el noy y jo, 'ns en entrárem á la Sala Mercé, fentnos un tip de riure ab... la meva anarquía fi de sigle...

EMILI GRAELLS CASTELLS

NAPOLEON

Esclau de la ambició negre y horrible
que mina constantment son cor de fera,
's forja la ilusió ó be la quimera
de ser lo rey del mon, fort y temible.
Creyent que son coratje es invencible,
empunya sens temensa la bandera
y crusa com lo vent la Europa entera
semblant arreu la mort com llamp terrible.
Marengo y Austerlitz, Friedland y Zena,
Eylan, Essling, Wagram... son la cadena
ab que esclavisa als pobles sa ambició,
mes ¡ay! que 'l seu estel de la victoria,
lo seu poder grandíós, la seva gloria,
s' eclipsan totalment en Waterlloo.

EMILI REIMBAU PLANAS

Sospirs á ella

HUMORADAS

Si las moscas van al dols
tu, noya, deus ser molt dolsa,
perque veig que sempre arrastras
tot un reguitxé de moscas.

Aixó 't cantaria un dia,
glosa la més amorosa
que del meu cor ha sortit
per afalachs d' una noya.

Pero 'm poden comprometre
eixas paraulas, y forsa,
puig me poden entaular
respecta eixa cansó nova,
la més seria y rahonable
solució contradictoria.

Las moscas—algú 'm pot dir —
no sols envers lo dols volan;
també als munts d' escombrarias
hí cauhen de quatre potas.

Jo per xó ab gran sentiment,
reservo la meva glosa
fins que t' hauré vist de dins;
quan t' hagi vist, alashoras,
entonaré ma cansó,
sens temer de cap persona,
que 'm puga tirar en cara
lo qu' are 't dich de las moscas.

Ben net, jo llavors sabré
per qué las moscas ne volen,
si ho fan porque 't trovan bruta
ó ho fan porque 't trovan dolsa.

..

Sempre bon punt t' en rius, al propi temps
á taparte la boca 't donas manya.

y jo 'm torno tarumba volguent veure
lo teu dentat que may he vist encare.

Jo l' estranyava molt aquesta cosa,
fins ahir, que 'm digué certa fulana,
que á tu 't coneix porque es amiga teva,
cosas que jo ignorava.

Y are comprench que al riure davant meu.

¿Cóm no deus afanyarte
procurant que jo no 't vegi may la boca?

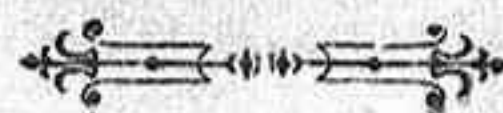
¡Si tens las dents corcadas!!

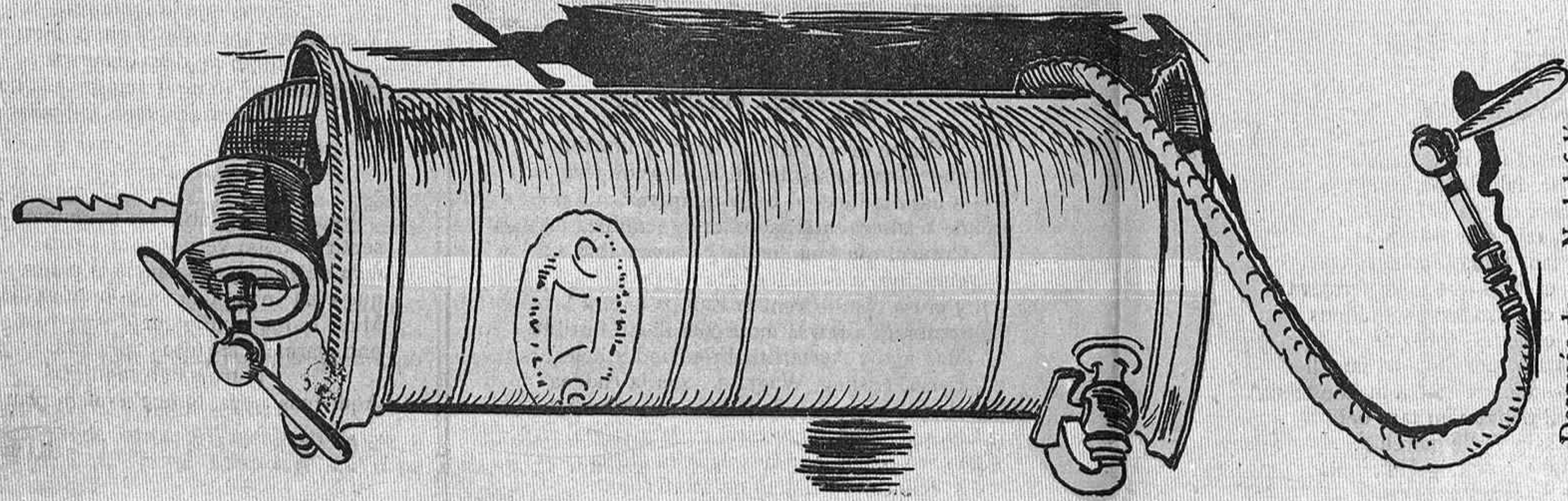
..

Veuret alegre ab forsa bonhumor;
sentir ta dolsa veu, sonora y rica
com destria ab constancia la palica
que á mí 'm captiva en lo profons del cor.
Mirar lo teu somris que d' angel es;
entregarme á las tevas miradetas...
y la truyta ab monjetas.

Aquí tens, noya, lo que á mí 'm plau més.

RAMPALLS

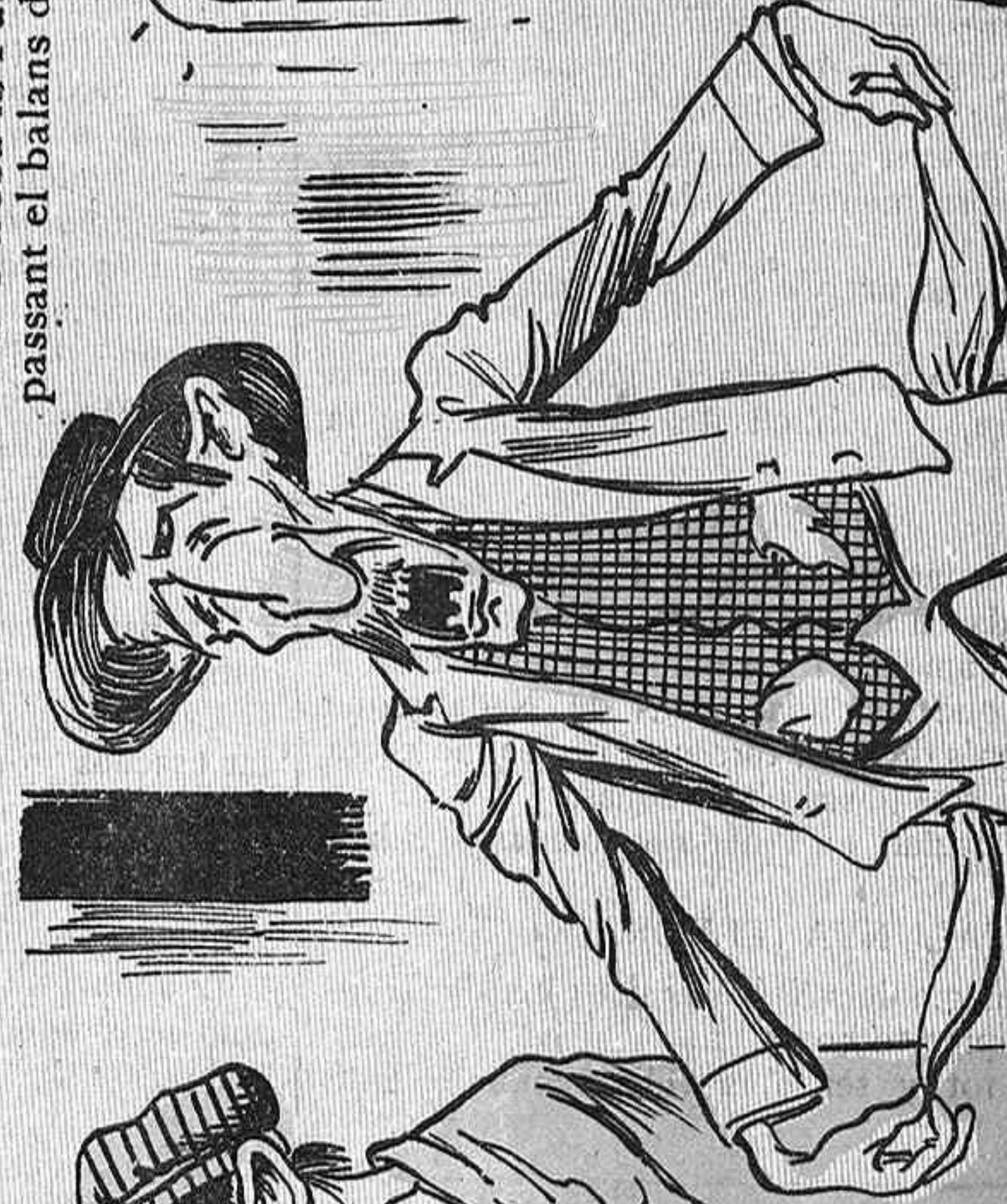
Después de un Nadal felís
aqueix trasto 's fa precís.

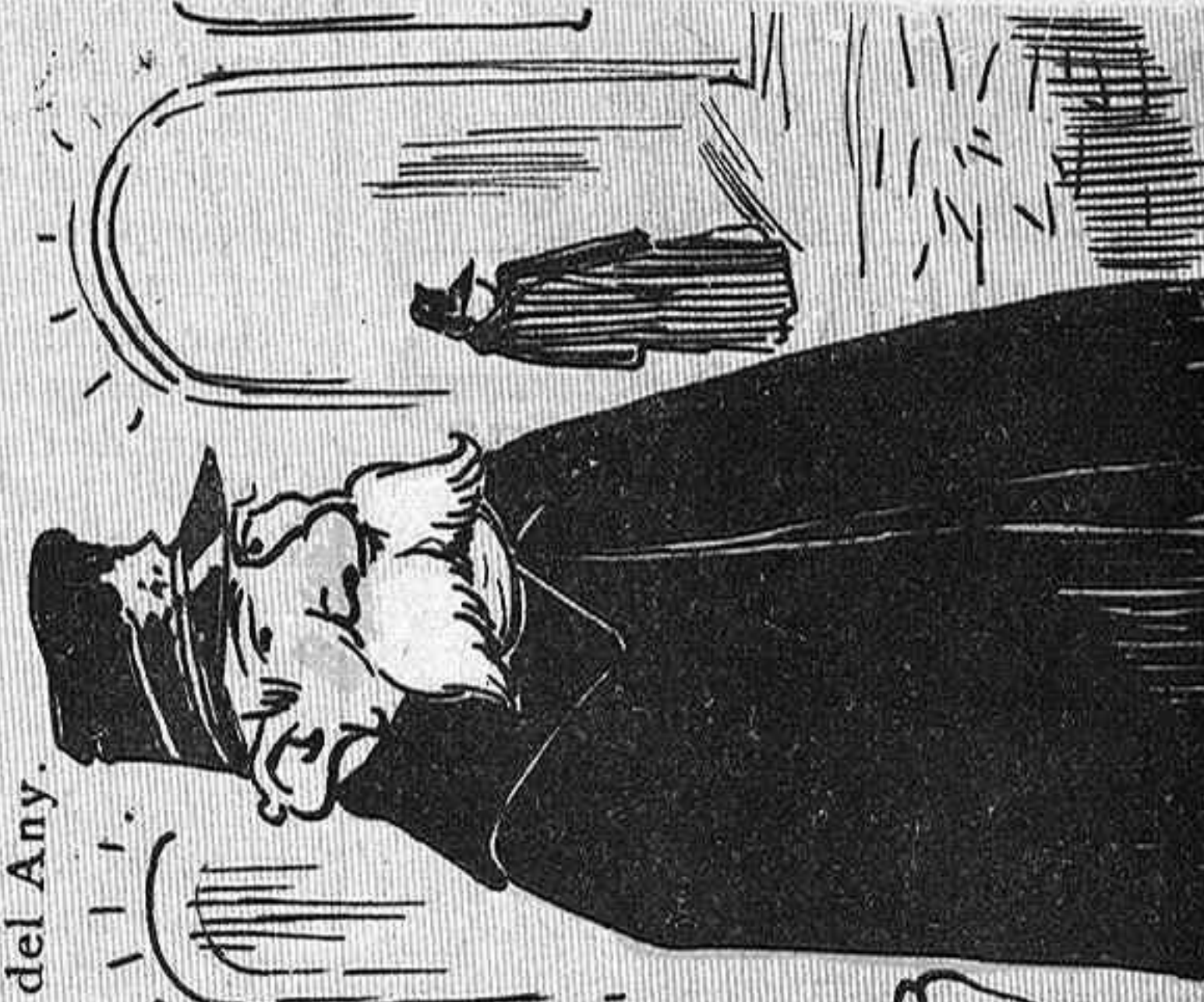
Molts deutes, la caixa buyda;
com sempre, un gros desengany.
així 's troba la Pubilla
passant el balans del Any.

Cada cop igual fracás:
¡quedantse al un pam de nás!

—Sempre l'any acabo així:
las butxacas molt peladas
desde 'l principi hasta 'l fi.

—Moviment de recbidors
uns se quedan, otros entran
y alguns que tocan el dos.

PRINCIPAL

Els espectacles Graner, d'aquest teatre, van a l'alsa, ben be al revés de la borsa.

La nit de Nadal, es una visió musical de cinch quadros, ab lletra d'en J. Cases y Amigó, y solfas del mestre Lamothe de Grignon, que han fet cosa propia del temps, sens mancar per res a las reglas del art y del bon gust artistich, que te predominis en aquella casa, que 'n diríam clásica.

Els mestres Junyent y Vilomara, han buscat efectes compredors, ornamentant l'obra de maneres adequadas.

No son d'estranyar per res 'ls plens a curull que han tingut aquestas festas.

Quan 's fa art, fins ab obras d'ignosencia com la de que tractém, 'l públich de Barcelona, respón sempre.

NOVETATS

Si algú pugués tatxar d'antigor l'espectacle *Miss Helyett* reduhida en un llarch acte y ab tres quadros que han tret novament a l'escena d'aquesta casa, l'hi recordarém que som a las festas de Nadal y que 'l públich, després del gall, turróns y neulas, no cerca novetats... ¡cál!.. sols busca obras bonas.

Y per aquest costat, en Pinedo y companys l'han encertada.

CATALUNYA (ELDORADO)

¿Qué 'n diríam ara dels *Sobrinos del Capitán Grant* que ja no ho sábiga tothom?

Donchs ab tot y ser obra vella, sempre te éxit,

perque hi surten burros, segons dictats de un autor que sempre l'han xiulat.

Si algú 'ns digués que 's obra vella, nosaltres li contestaríam que ompla el teatre, y que no 's pot dir tal comparada ab *Catalina* y *Los Madgyares* que re-trehuen 'ls teatros de Madrit.

Per Nadal... ¡Ja se sab!

Ja 's preparan pe 'ls *ignoscents*, que han de fer esqueixar de riure...

Y pe 'l benefici d'en Leon, qu' es un actor molt xich, mes ple de gracia y bon humor.

L' angel... que may 'l deixa sol, l'acompanyi al benefici y li vetlli la *taquilla*.

GRAN - VIA

Tenint obras al cartell de tant éxit com *Moros y cristianos* y *La peseta enferma*, se necessitaria ser boig per buscarn' de novas per aquestas festas.

L' empresa, molt acertadament, comptant ab l'asistencia del públich ben segura, s'ha estimat refor-sar las obras ab decorat nou, com 'l de *La peseta enferma* qu' es un enteixonat de bitllets del banch.

Si no poden dar la grossa.. l' ensenyan pintada, y *váyese lo uno por lo otro...*

El arte de ser bonita no podía fal lir, després del «Xampany.»

Després de l'ignoscentada qu' es prepara... y del plé per veurerla, vindrá 'l benefici de la Roseta Ferrés, que no tindrà res d'ignoscents.

¡Cap a la Gran-vía, falta gent, y no s'hi cabrà.

TIVOLI. — CIRCO EQUÈSTRE

En Baty, Pony y Boney, son 'ls tres artistes de més estimació d'aquest circol...

Las sevas gracias, la trassa que tenen per representar escenas com comedians dels més entenimentats; fa dels tres elefants, tres *monadas* bastant grossas. ¡aixó sí!.. mes que aquestas darreras festas de Nadal, han fet las delicias dels xichs y dels grans que 'ls acompanyan.

L'anunci d'un novell *debut*, ja 'ns avisa que l'amo no s'adorm y vol dar varietat als espectacles.

Aixis 's fá.

UN COMICH RETIRAT.

A D. Ramón Prat Oliveras

Bon amich. Any nou vida vella.

Igual que un caigut mortal
segueixo del mon la bola
y may puch fer carambola
y de nou torno al basal
d'una vida des-igual.
¡Vida nova!.. dins ma ment
resona ab veu de sirena
pero no trobo la mena
d'enlayrá mon pensament
y el corona un nou torment.
D'un en un vaig arrencant
els fulls del meu calendari
ab el cor ple de desvari,
mon pensament vaig fent gran
castells vaig aixecant
lens de goig y fantasia,

els vesteixo de riquesa
els adorno ab boniquesa
els ompló de pedrería
y alfombras de morería,
corredors ab richs mantells
plens de vellas armaduras
panolias y armas rompudas
ab descolorits castells
gloria d'aquells pasats vells..
Els vorejo de jardins
rublerts de flors olorosas
y cascadas capritxosas
ab tons esquisits y fins
y boscos d'espesos pins.
Vé la rifa de Nadal
y ab una simple alenada

ma ment fan ilus-sionada
cau de dalt del pedestal
y al cor queda la fornal,
desvaneix mas il-lusions
que tant temps amanyagava
dels castells que jo 'm formava
sons enderrochs, els grahons
dels enlayrats torreóns.
Y un any més dins del farcell
que 's mescla ab ma mala estrella
aquell pensament tant bell;
altre cop va de gairell
y al any nou, faig vida vella.

RAMONET DEL CAFE

Un senyor que ha tret la grossa
y ja 'l busca aquesta mossa.

En Nofre y 'l seu nebot
que sens' ningú que 'ls secundi
han vingut sols á ciutat

Lo mohiment Regionalista, ja 's va sentint per tot arreu.

Fins ara Catalunya y Vizcaya... eran sols esvarots del regionalisme; d' ara en avant, ja 's pot dir que Valencia,

Manca sols propagar l' idea per altres regions d' Espanya y tots plegats cercar lo port de salvació, que 'l pensament porta en son sí.

Tots els que no viscan dels organismes oficials, que son empestats, han d' ajudar l' obra... diguemne patriòtica.

Els que viuen de la suor de son front; els que no cercan ni el favor ni la recomenació per menjars' la sopa boba... tots han de venir ab nosaltres.

Fins avuy en día, tots els modos de governar qu' hem tingut á l' Espanya, han anat malament p' el poble... ¿donchs perquè no n' hem de provar un altre?

La primera y principal obligació dels que governan un estat, es fer per manera que tothom s' hi guanyi la vida.

Imbuïnt al poble 'ls principis democràtics y autonomistas que va predicar en Pi y Margall; fent ricas y florentas las regions, també 's fa patria... y Espanya ho deu volguer encara que hi hagi quins no ho volen.

Valencia ja es ben be regionalista.

Vetaquí el resultat de l' obra d' en Soriano.

¡Que li fassi bon profit el dinar!

Se 'l mereix!

Quan lo president de la República francesa, Mr. Loubet firmava la separació de l' Iglesia y del Estat, lo cabildo de Sant Joan de Letran de Roma, reuni el capitol... ha acordat despullar l' de la dignitat de canonge honorari que disfrutava, ab una pensió de 400.000 franchs y altres gangas.

Els reys de Fransa, 'l tenian aquest privilegi y 'ls devian cobrar aquets franchs.

Els presidents de la República... ni volen d' aquestas gangas, ni 'ls capelláns, 'n donan; qu' encara no 'n tenen prou per ells.

¡Pobre Catedral si tenia de pagar totas las canongias honorarias qu' hi ha pe 'l mon!

¡Son mes de 2500!! pero se pagan.

La gran traficanta Roma, fa negocis ab tot aixó.

S' ha mort á Madrid, qu' era la seva terra, 'l popular actor y cantant de sarsuela, en Joseph Riquelme.

Fou un bon cómic, y un xicot ben trempat.

Son pare, també actor cómic... d' una lley dels qu' ara no 'n corren, prou l' haviam conegut.

En Pepe, com li deyam al fill, va comensar ab bona veu de tenor, mes no li va durar gayre temps, porque may se 'n cuydava; s' estimava més correr «juergas»... n' era mestre.

Va comensar á treballar al teatro Martin de Madrid l' any 1884, seguint despres 'ls demás teatros de la Cort y de provinciac.

Havia fet molt be Juan José com treball serio.

Algunas rahóns havian de tenir els que van dir: «no se ganó Zamora en una hora»...

Ara; hi som al sigle XX, diu que 'n aquella terra hi ha un «concejal» republicá, qu' ha votat á favor d' una pensió votada per aquell ajuntament per sosteniment de... ¡las hijas de Maria!

Com no havia de votar per fortuna no 's pot ser republicá, regidor... y clerigalla, tot d' una pesa!.. «No se ganó etc...

De «bichos» d' aquets; no 'n mancarán may.

Ja 'ls veurém quan prenguin «posesió» 'ls de la darrera fornada...

Si no son bons cristians, potser los pegarán las sevas señoras, per manaments del capellá que las confesa.

S' ha de respectar la pau de las familias... y acotar lo cap davant de las faldillas.

Tant si son famellas com mascles.

Mentres estava «celebrant» á la Catedral d' Orense, va caurer un sant tallat en fusta, de dalt la part més amunt del altar.

L' imatge, que pesava nou kilos, va badar el cap al canonge administrador de butllas, mossen Joan Manel Gomez.

¡Y menos mal encara!

Si el sant arriba á ser de pedra y á pesar 200, ¡com podia molt ben ser, aixafa al «reverendo» com una coca.

Vetaquí un cas, que no li haguera valgut la butlla que venia, sino es la dels difunts.

¡Ja no 's pot fiar de res, ni dels sants dels altars!

Prou tenfa rahó aquell obrer de Sant Culgat, quan deya «si no lliguen aquell sant, farà mal á algú.»

Y ara, vagin resant.

Dos lladres se van trovar per la Rambla y mentres l' un anava distret, l' altre li fica ma á la butxaca.

Lo primer que se 'n adona, li diu: «tas mal fet de robarme á mi, porque som del mateix am... y ara no porto cap diné.

No hi fa res, contestá l' altre, tot cert y mal mandat: faig práctica.

La societat coral «Euterpe» de Clavé, que dirigeix artisticament la batuta del mestre en Celesti Sadurni, qu' es dels que sap ahont té la ma dreta, ha nomenat en Junta general ordinaria, celebrada 'l 2 Decembre darrer, la Junta Directiva següent:

President, D. Lluís Montgnillot.

Vis-president, D. Gayetá Roig.

Secretari, D. Teodomir Manchon.

Vis secretari, D. Tomás Amat.

Tresorer, D. Felu Prats.

Contador, D. Francesch Boyer.

Arxiver, D. Ignasi Balil.

Vocals: D. Anton Masip, D. Salvador Donat, D. Francesch Santmarti, y D. Modesto Mirats.

Aquets han de propagar l' obra de 'n Clavé, que fou son fundador.

No som pas amicks de bisbes, capellans ni cosas de sacristia... que 'ls trayém tot sovint els drapets al sol. Mes aixó no «quita» que 'ns alegrém de que 'l reverent Cardenal Casañas, hagi sortit en be del atentat de que fou víctima.

Nosaltres som aixís... no tenim odis ni rencors, ben dife-

rentment d'altre gent, que per pagas potser dirá mal de LA TOMASA.

Lo desditjat en Joseph potser més que malvat.. fou un dels desheredats que corren pe'l mon.

Ho comproba. 'l qu' ha estat víctima del seu propi veri, morint á la celda de la pressó, calabozo núm. 811.

¡Perdonemlo en son desvari, que l' ha portat á ser suïcida.

Pe'l pervindre que li esperava... més val aixís.

¡Aviat acabat!..

Y ara que vinga més policia de Madrid; ¿y de qué serveix?

Els quatre elements

SONET

(Primer accésit en el certamen de Pedralbes)

I Aygua

Jo 't veig, oh cristallina visió del Ideal,
qu' entranyas la dulsura dels sers assedegats.

Ets riallera y fresca; á voltas com gelats,
á voltas, ets calenta y á voltas, ets tebial.

Ab tu 's fa el bon caldo que cuyda á n' el malalt,
posanthi una gallina ja tipa de crestats:

ab tu, com s' enriqueixen els taberners malvats,
que 't juntan ab fuxina per dart' color com cal!

M' agradas ab molt sucre, ó sols ab ayguardent;
m' agradas, porque rentas la gent, y á qui no es gent,
m' agradas ab colonia, puig treus els mal olors.

perque als apotecaris també sabs enriquí;
m' agradas porque entranyas del paraygüé els socors:
m' agradas aygua pura... pro més m' agrada el vi!

II Vent

Y el vent, qu' ets tan fresquívol, al temps de la calor
ningú dirá que sigas per fer suhar motiu;
ets tu l' ansia anhelada als mesos del estiu,
y gastas gran frescura matant la xafegor.

A voltas, per tu, se corra depressa, sense por,
perque el nostre sombrero, fas volejar festiu;
á voltas, tiras volvas als ulls de massa víu,
y quan alsas faldillas, posas de bon humor.

Els fabricants de vanos, te tenen odi cruel;
els moliners t' ansian per fer aná el molí:
sense fer galls tu xisclas ab espantós bruhel:
tots els carrers escombras, y el pis sols embrutí:
ions gran feyna als bomberos per quan fas creixe el
(foch.
y en cambi tu 'ls ajudas, quan ja n' hi ha ben poch.

III Terra

¡Oh terra sacrosanta, oh terra productora
que crías las mongetas, las trunfas y els sigróns!

La teva missió excelsa á tots ens enamora,
que fan de ta materia las teulas y els mahóns.

Els terrisers t' estiman com titil-lanta aurora,
que fan cantis y ollas que may son gayra bons,
y els plats qu' al cap se tiran ab furia y rabia á l' hora
tots els casats quan tenen tan sols quatre rahóns.

Si caus dormint á terra, no 't trencas las costellas,

y viuhén las terrayras de terra d' escudellas;
de terra cuyta se forman estátuas d' art plascent:
te fa caminá ab pena si 's fica ab las sabatas;
pledejan per las terras sovint els papanatas,
y per Antéu, (1) servia de reconstituyent.

IV ¡Foch !

¡Oh el foch que tot tremola mes sense tenir fret,
llensant sublins espurnas com si estigués cremat!
la gran Tabacalera hauria ja plegat,
si el foch anés pels núvols ó be 's vingués caret.

Mossega si se 'l toca, sens discutirne 'l dret;
ab ell sovint la raspa 'm crema l' ou ferrat;
es el negossi clásich del botiguer quebrat;
qui fa cremar l' espelma, l' infern y el trist lluet.

Serveix per fer cargols á la patarrallada;
per enriquí á las fábricas del gremi de cerillas;
per fer ben elegants las tancas de cotillas;
per escalfar las planxas, per coure una arengada.

Y diuhén molts que ho saven que fins van be els
seus brands,
pera torrar castanyas lo dia de Tots Sants.

M. AUDAL.

Intrínquis

La cola de l' escola,
es cola per l' escola.

Al cap de munt del cap;
hi cap un altre cap.

Si en sent allí, sent que 's resent;
es que consent, lo que sent.

Si el teu cosí, sab cusi,
que cusi, el que vol cosí.

Com més estrany es l' estany;
més atany á tot lo estrany.

Si vas á cassá á cassa
pots cassá per tot cassa.

Si jo tiro un tiro;
retiro el que tiro.

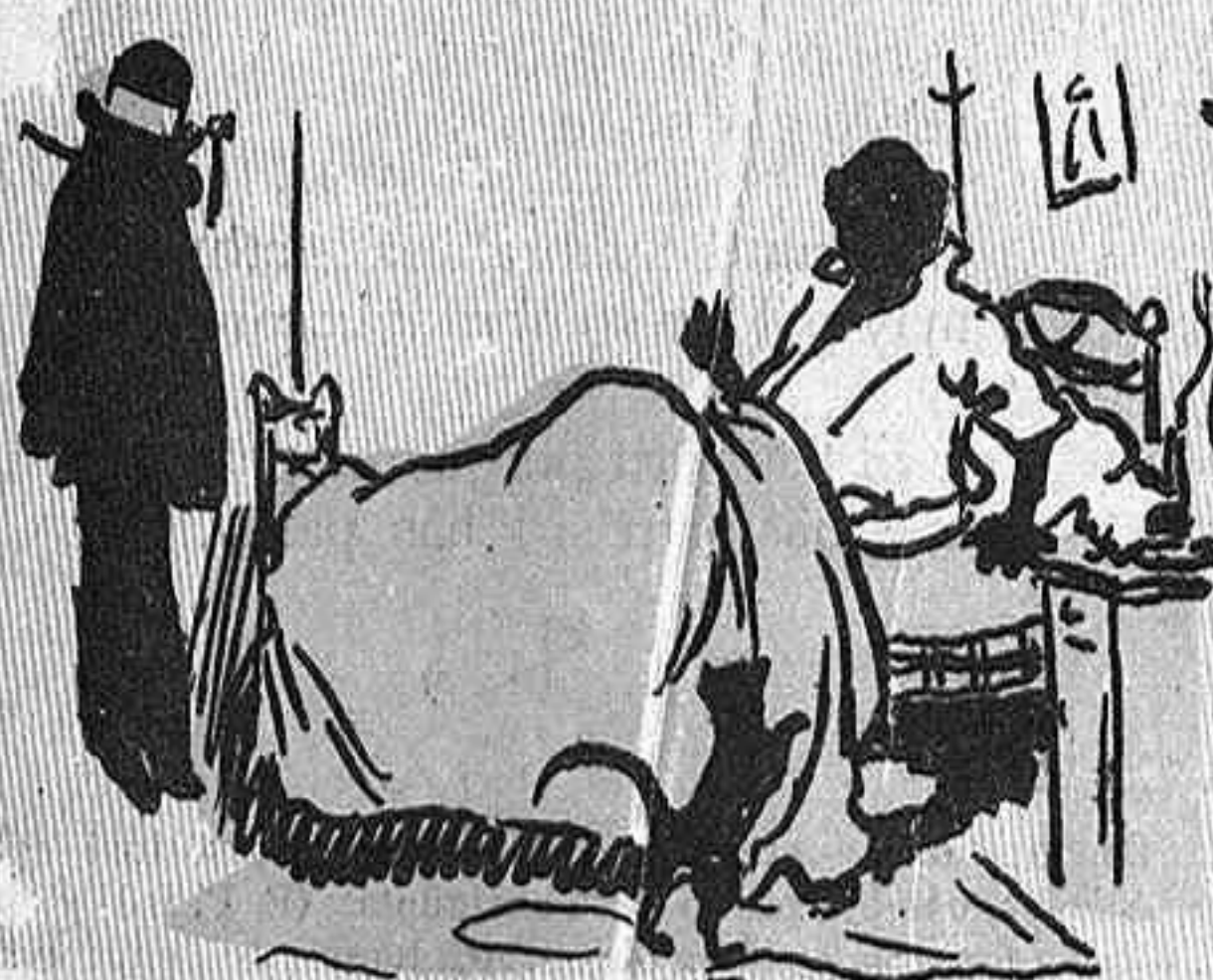
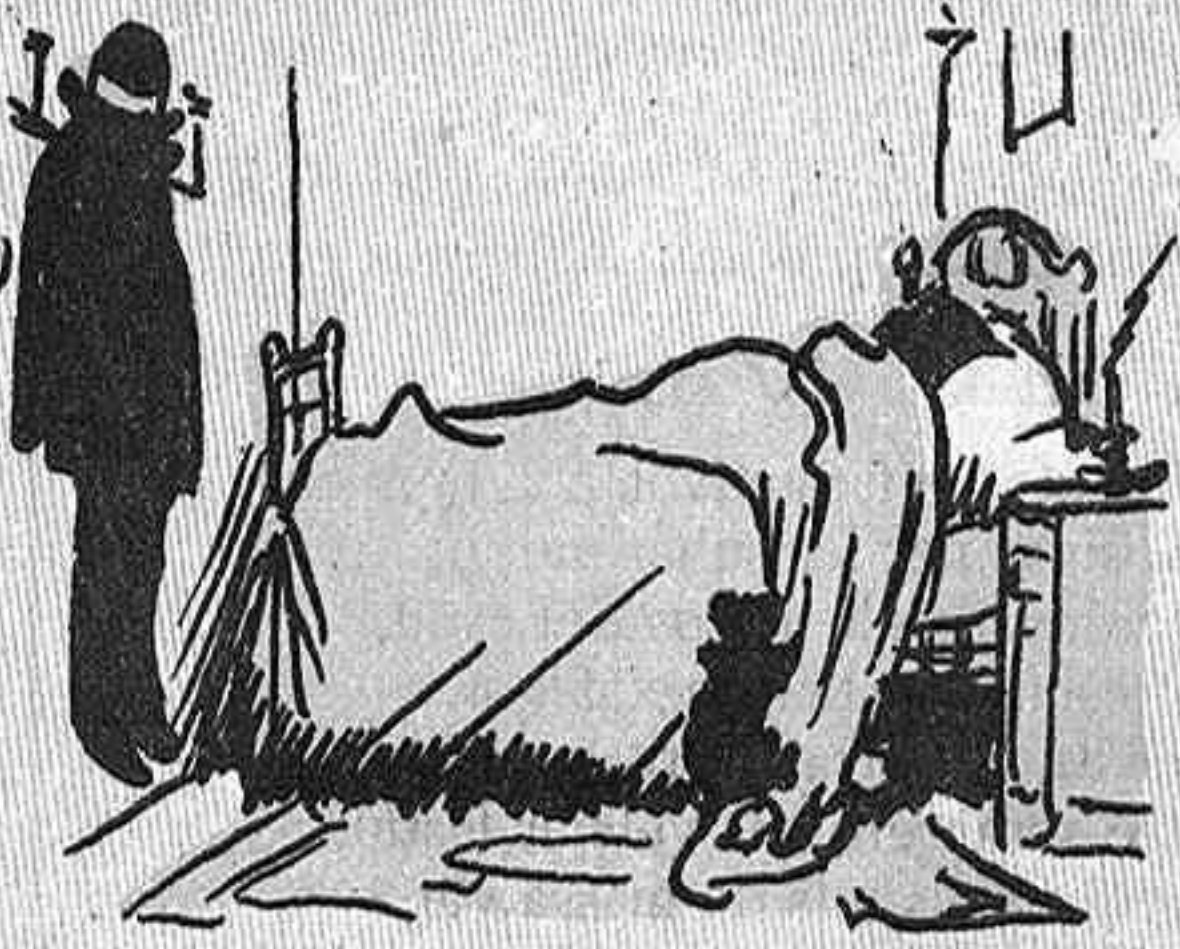
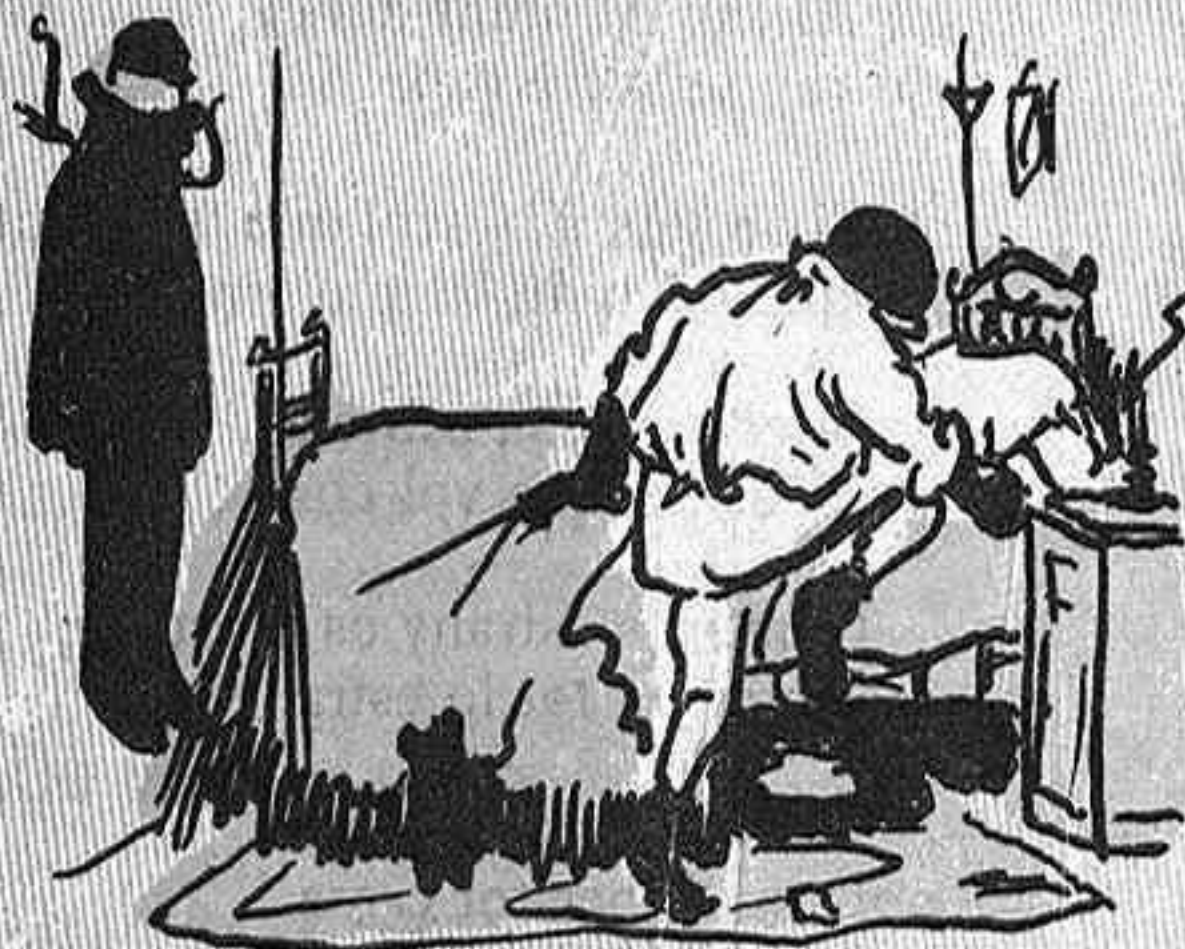
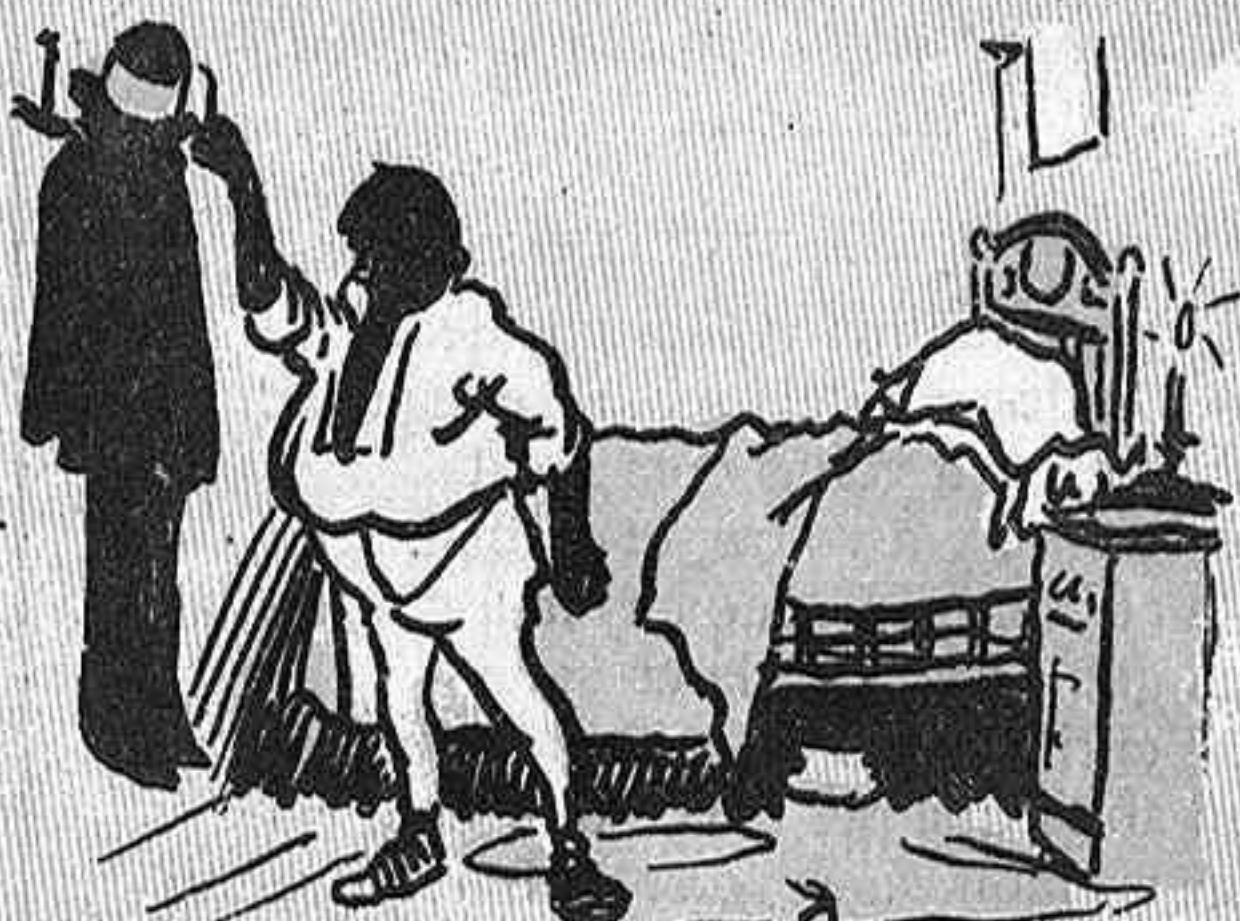
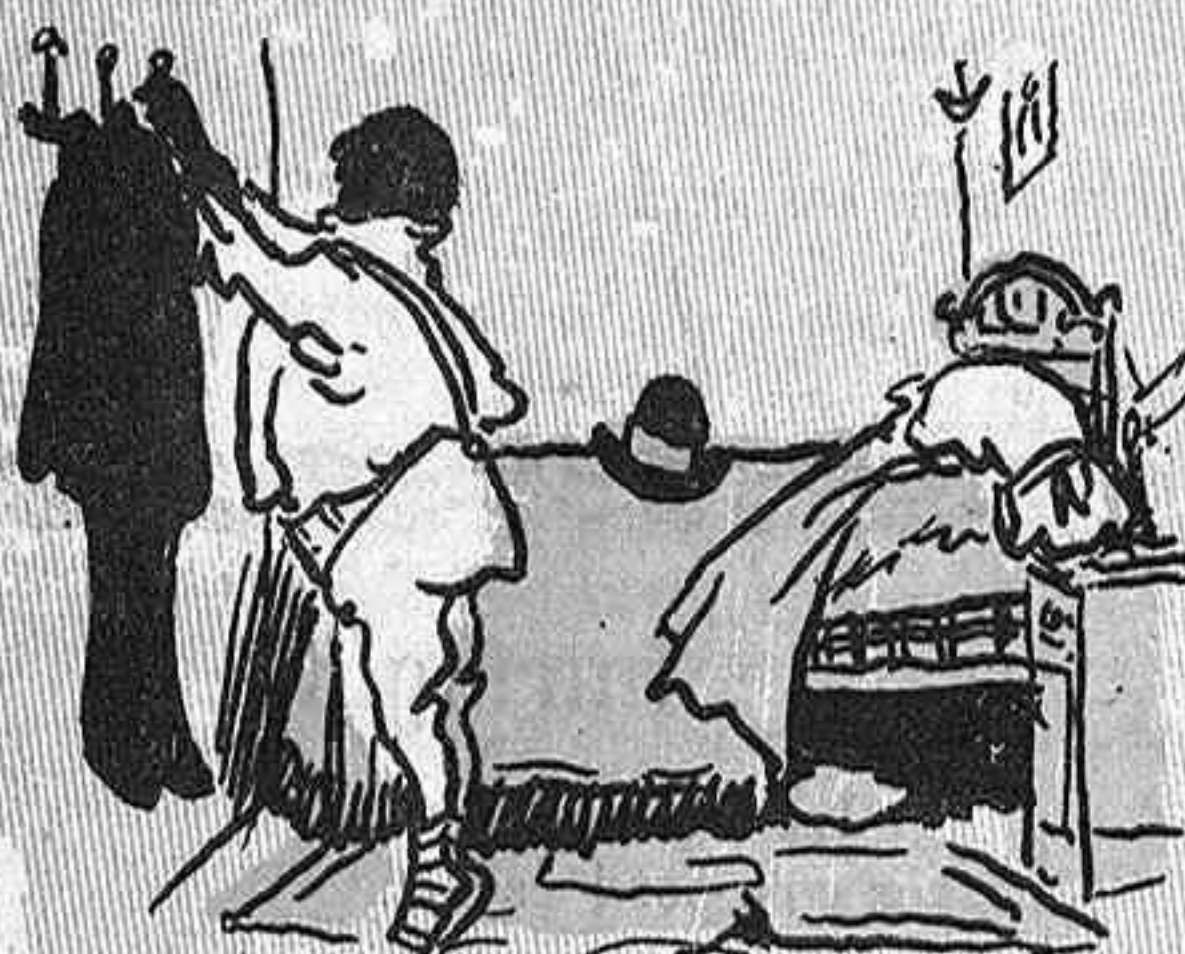
Si un escombra á la sombra;
may pot fer sombra l' escombra.

Si has patit porque es petit
mes has patit si l' has partit.

(1) Un bon senyor, d' ofici mitològich, assassinat cobardement per Alcides, célebre pinxo de la antigüetat; (E. P. D.) y que tan sols de tocar á terra, ja agafava forasas. Ara hauria de pendrer somatose ó carn líquida.... y encara.

Historieta muda

Un'auca esgarrifosa
que com ja 's veu'to qu' es
no cal dirhi cap cosa.

